

БІБЛІОТЕЧКА
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

Kleine Ostarbeiterbücherei
Ukrainische Ausgabe

Ю. МУЗИЧЕНКО
ЯК ЖИВЕТЕ?

(Анекдоти з совєтського життя)

ВИДАВНИЦТВО
ГОЛОС" • БЕРЛІН

БІБЛІОТЕЧКА
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

ВИДАЄ
Центральна Установа для приналежних
до народів Сходу

Юрій Музиченко
Як живе́те?
(Анекдоти з советського життя)

ВИДАВНИЦТВО
Б. КРАВЦІВ * БЕРЛІН

1. В С Т У П

Той, хто не мав щастя в ССРСР, навряд чи уявляє собі чим був для советського громадянина анекдот.

Втомлений, затурбований черговою неприємністю, повертався громадянин ССРСР ввечері до дому. Знесилений, він присаджувався на стілець. Та ось його обличчя прояснювалося:

— Марійко, я чув сьогодні такий анекдот...

Автор цієї книжечки також розповідав і чув безліч анекдотів з советського життя. Але у відмінну до інших, він ці анекдоти нотував. Внаслідок цього утворилася «колекція» понад 200 екземплярів.

Звичайно, це була лише незначна частина з тієї сили силенної анекдотів, які циркулювали в советському суспільстві. Проте, розташувавши їх по окремих рубриках советського життя, автор пере-свідчився, що і в такому вигляді вони дають надзвичайно яскраву картину советської дійсности.

Це, так би сказати маленька енциклопедія з життя советської людини.

Воно й не дивно. Адже советський — або, вірніше, антисоветський — анекдот є справді невимушений (до того ж часто дуже дотепний) відгук «широких народних мас» на постанови і ухвали, на всю політику і суть советської влади.

Це — непідроблений «голос народу», справжня «колективна творчість».

З цього погляду автора цієї брошури, власне, немає. Її автор — весь народ. Що ж до «нижчепідписаного», то роля його дуже скромна: він зібрав, упорядкував і супроводив потрібним коментарем ці скарби народної творчості.

У читача може виникне питання: чому відгук, реакція на своє невідале життя набрала у підсоветської людини саме форми анекдоту?

Ми гадаємо, що це цілком природньо. Де ж і розквітнути анекдотам, як не в країні, де все життя — суцільний анекдот?

Наша збілочка советських анекдотів складається з двох частин. Першу з них становить ця брошура. Друга частина, також окремою брошурою, виходить незабаром в «Бібліотечці для українських робітників». Обидві книжечки треба розглядати, як єдине ціле.

Автор

2. ЯК ЖИВЕТЕ!

(Життя советського громадянина)

Це — життя советського громадянина «в об-
щєм і целом», як любили висловлюватися со-
ветські оратори.

В цьому розділі мешканець «країни соціалі-
зму» говорить переважно про самого себе.
Гордий володар «однієї шостої частини земної
кулі» розповідає про ту неймовірну мізерію і
повну безнадійність, яка й не снилася людині
Заходу.

Дуже часто особисте життя типового совет-
ського громадянина проходило за такою фор-
мулою:

Короткий життєпис громадянина ССРСР

- В понеділок — народився.
- У вівторок — до «ЗАГС'у» з'явився.
- В середу — арештували.
- В четвер — на допиті побували.
- В п'ятницю — засудили.
- В суботу — розстріляли.
- У неділю — поховали.

Щоб уникнути такого сумного перебігу життя,
советському громадянину рекомєндовано до-
тримуватись шести заповідей, вироблєних бага-
торічною советською практикою.

**Шість заповідей,
або
мистецтво жити в ССРСР.**

1. Не думай.
2. Якщо подумав, не кажи.
3. Якщо сказав, не записуй.
4. Якщо записав, не друкуй.
5. Якщо надрукував, не підписуйся.
6. Якщо підписався, негайно дай спростовання.

Уявімо собі, що громадянин ССРСР, який суворо дотримується зазначених вище шести заповідей і тому покищо не розстріляний (пощастило людині!), виходить ранком на роботу і зустрічає свого доброго знайомого. «Як живете?» — питає він приятеля. Приятель відповідає. Відповідають і інші зустрічні друзі-приятелі. Відповіді їх, здебільшого, такі:

Як живете!

I.

- Іване Івановичу, як живете?
- Як Ленін.
- ?!
- І не ховають і їсти не дають.

Недосвідченому щодо історії ССРСР читачеві треба тут пояснити, що комуністичного праведника Володимира Ілліча Леніна не поховали, як звичайного смертного, а набальзамували і вмістили в т. зв. «Ленінському мавзолеї» в Москві біля однієї з стін Кремля, куди советською владою було організовано «добровільно-примусове»

паломництво населення до новоз'явлених советських мощів.

II.

- Іване Петровичу, як життя молоде?
- Чудово, живемо як в Африці.
- Тобто?!
- Годуємось бананами і ходимо майже голі.

В цьому анекдоті міститься натяк на ту обставину, що при постійній нестачі основних продуктів харчування, як, наприклад: масло, цукор, яйця, тощо — гастрономічні крамниці СРСР були певний час чомусь завалені . . . напівгнилими бананами (дуже незвичними в кол. Росії).

Щоб зрозуміти сенс наступного анекдоту, треба знати, що всі житлові приміщення в СРСР певний час були об'єднані в т. зв. «Кущі».

III.

- Іване Семеновичу, як живеться?
- Доволі близько до природи.
- А саме?
- Вдень ходимо голі, а вночі ховаємось у «Кущі».

Аж ось наш советський громадянин зустрічає на своєму шляху Івана Никифоровича. Іван Никифорович трохи філософ і схильний жити не лише поточним моментом, але й заглядати думкою в минуле й майбутнє.

IV.

- Іване Никифоровичу, моє шанування!
Як життя?

— Нічого собі, посередньо. Гірше ніж в минулому році, але краще ніж в майбутньому.

Советський громадянин приходить на службу. Він розгортає газету. Це, звичайно, або «Вісті», або «Правда» — один з двох центральних органів Советського Союзу. Та на жаль кожен з них має фатальний недолік:

Фатальний недолік

— Скажіть, вам подобаються «Вісті» та «Правда»?

— Одверто кажучи, не зовсім.

— Чому?

— Та, бачите, у «Вістях» нібито малувато правди, а в «Правді» — вістей.

Та, все ж таки, читати советську пресу в советських умовах абсолютно необхідно. Про це свідчить такий випадок:

Користь від читання

Одного разу на якийсь великий з'їзд приїхав до Москви делегат від міста Одеси. На з'їзді, звичайно, говорили про досягнення. Серед таких було згадано консервний завод-велетень, побудований в Одесі, на Пересипі.

— Але, дозвольте, — здивувався делегат, — я тільки що приїхав з Одеси, живу саме на Пересипі і нічого про це не чув! . . .

Нетактовна заява делегата викликала загальне обурення.

— Газет не читаєте, товаришу! — з доктором кинув йому голова з'їзду.

Повертаючись після роботи додому, советський громадянин вирішує зайти купити щось до одного із советських «соробкоопів», «гастрономів» або «бакалій». Але, знов таки, всі ці магазини об'єднує одна фатальна особливість:

Чого тільки нема

— Ну, як, є щонебудь в «соробкоопі»?

— О, чого-чого тільки там нема! Соли нема, масла нема, сірників нема, сметани нема . . . чого, чого тільки нема!

Перед тим советський громадянин, звичайно, постояв у черзі. Уявлення про величезну чергу, як про щось цілком неминуче і нормальне, навіть в мирні часи, настільки увійшло у плоть і кров кожного советського громадянина, що з одним советським науковим робітником трапився такий випадок:

Без черги

Советський науковець одержав відрядження до Берліну.

— Ти ж обов'язково привези нам щось звідти, — просила його дружина. Науковий робітник обіцяв, автім повернувся з порожніми руками.

— Не було краму в магазинах? — поцікавилася дружина.

— Та ні, краму у вітринах було скільки завгодно, а от черги шукав, шукав — ніде нема! Так і довелося повернутися з нічим.

Та, власне кажучи, і купити на свої гроші со-
ветський громадянин міг не дуже багато. Це
показує такий приклад: старший науковий спів-
робітник Академії Наук, який керував групою
молодших наукових співробітників (іншими сло-
вами, автор цих рядків), одержував 600 карбо-
ванців на місяць. В той час добре вбрання кош-
тувало 1 500 карбованців, а пальто 1 500-1 800
карбованців. Отже, для того, щоб придбати при-
стійний костюм, треба було не пити, не їсти три
місяці і лише за таких нездійснених умов поща-
стило б добре одягатися на свою зарплатню.

Але справа полягала не лише в реальній варто-
сті советського карбованця. А в чому ще — роз-
повідає такий анекдот:

Багатосімейний

Робітник заповнює одну з незчисленних
анкет в советській установі. В анкеті графа
про «утриманців».

— Знаєте, товаришу, — чухає робітник
потилицю, — мої «утриманці» у цю графу
не влізуть. Я багатосімейний.

— Тобто, як «не влізуть»? А скільки ж
осіб на твоєму утриманні?

— Три мільйони сімсот тисяч вісім чоло-
вік.

— Ти що, сказився?

— Та ні. Порахуйте самі: три мільйони ан-
глійських гірняків, п'ятсот тисяч китайсь-
ких комуністів, двісті тисяч еспанських ді-
тей та у мене з жінкою вісім. Я ж казав,
що я багатосімейний.

Справді, безконечні відрахування на тисячі організацій (в першу чергу на міжнародну організацію допомоги робітникам — «Модр») зводили й без того нікчемний заробок советського робітника і службовця до нуля. Але за те в руках радянської влади в такий спосіб концентрувалися величезні суми для підтримання за кордоном «світової революції». Протестувати проти подібного здирства не доводилося:

Менша з двох бід

— Чого це ви щоразу підводитеся і аплодуєте, коли голова робить якусь пропозицію? — поцікавився чужоземний делегат на советській робітничій конференції.

— А тому, що коли тут не встанеш — в іншому місці до стелі підіймуть!
Або та ж думка іншими словами:

Резонна відповідь

— Іване Івановичу, чого це ви так стоїте за советську владу?

— А що ви хочете, щоб я за неї сидів?

Не зважаючи на поганий заробок і, взагалі, дуже низький, порівнюючи з західно-європейським робітником, життєвий рівень, советська влада, як відомо, вимагала від советського трудящого тяжкої праці і понадлюдського напруження. Для цього існували в советському житті т. зв. «темпи». Здавалося, що це слово «темпи» просякає все советське життя згори донизу, що на «темпах» збожеволіла вся советська країна. Навіть при посадці у трамвай советський підлабузник-пат-

ріот обов'язково верещав: «Дайош темпи, громаданє!». Що ж думали самі «громаданє» про «темпи» та їх наслідки, досить переконливо бачимо з такого анекдоту:

«Темпи»

Одного разу Молотов відвідував з чужоземними журналістами різні советські підприємства.

— Ось цей завод ми повинні були побудувати за пляном на протязі 5 років, — казав Молотов представникам чужоземної преси, після чого викликав директора.

— За який час побудовано ваш завод фактично? — питав Молотов.

— За три з половиною роки! — радісно рапортував директор.

— Як це вам пощастило? — дивувались журналісти.

— Темпи, советські темпи, — самовдоволено посміхався Молотов.

Те ж саме повторилося біля новозбудованого мосту, будинку совнаркому і новопрокладеної залізничної магістралі. Уже повертаючись до готелю, журналісти зацікавились старим кладовищем, яке зустрілося їм по дорозі. Викликали завідувача й тут.

— За який час ви «заселили» це кладовище? — спитали чужоземці.

— За планом повинні були за 10 років, фактично за 2 роки! — охоче повідомивсяючий «зав». І хоч Молотов на цей раз вперто мовчав, завідувач додав сам:

— Темпи, дорогі товариші! Наші советські темпи!

Рядова, чесна робоча маса не ховала свого іронічного ставлення до всіх цих показових методів праці — «темпів», «соцзмагання», «ударництва», «стахановства», тощо:

Дотепний робітник.

Замурзаний вуглем шахтар лізе в пивній поза чергою..

— Ви, громадянине, за ким стоїте? — суворо зупиняє його завідувач.

— Як за ким? За пивом! — весело відповідає шахтар.

— Ми поза чергою відпускаємо лише ударникам, — нахмурюється «зав».

— А я й є ударник: ось уже по третій сьогодні вдаряю. Перевиконав план на триста відсотків!

— Значить, ви — «стахановець»? — іронізує «зав».

— А, звичайно, «стахановець»! Без стакану, ані до порогу!

— Вам пива чи горілки?

— Дайте «мерзавчика» (так називали за старих часів чверть літра горілки).

— Ми не знаємо цих старих назв.

— Ну, чверть літра.

— Це по-новому буде «піонерчик», — пояснює «зав» («піонер» — советська назва чверть літра, разом з тим «піонер» — це член дитячої комуністичної організації в СССР).

— Ну, я ж і кажу, дайте «мерзавчика»! «Піонерчик» завжди буде «мерзавчик», факт! — погоджується робітник.

Так жив і поживав советський громадянин. Як же ставився він до тих, хто «забезпечив» йому це райське життя? Про це розповідає низка інших анекдотів, якими ми закінчуємо цей перший розділ:

Баран і вівці

Натовп советських громадян от уже дві години чекає «начальства». «Відповідальний робітник» був «занятий», потім «снідав», потім «розбирав справи».

Нарешті з'являється його велична по-стать.

— Що ж це ви збилися до кучі, як вівці? — каже він зневажливо. Всі мовчать. Але ось із задніх рядів чується тремтячий від роздратовання голос:

— Барана ждали, товаришу завідувач!

Полум'яний привіт

Два советські громадянина повертаються з чергової «демонстрації».

— Що це ви, Миколо Петровичу, так запекло вигукували сьогодні нашим «вождям» — «Полум'яний привіт!»?

— А не міг же я сказати їм прямо: «щоб ви згоріли!»

В божевільні

В одному із советських домів для божевільних передбачалося відвідання високого начальства. Щоб вразити його «свідомі-

стю» хворих, їх навчили вигукувати хором славнозвісний сталінський вислів: «жити стало краще, жити стало веселіше!»

Начальство з'явилося і божевільні благополучно вигукнули пресловуту формулу.

Це начальству дуже подобалось, але воно помітило, що осторонь стоїть якась людина в білому халаті, яка не кричала.

— А ви чому не вигукували: «жити стало краще, жити стало веселіше»? — звернулось до нього начальство.

— А я не божевільний, товаришу начальник, я тутешній фельдшер, — пояснив невідомий.

Про соціалізм в одній країні

Дискусії на відому тему про те, «чи можна побудувати соціалізм в одній країні», досягли в ЦК комуністичної партії такого стану, що вирішено було запросити хіроманта Федю, який гадав по апокаліпсису.

Федя зажадав на роздумування три дні.

— Ну, що! ? — кинулись до нього відповідальні партійці, коли через три дні Федя з'явився на засідання ЦК.

— Я прочитав апокаліпсис, — сказав Федя, — і побачив звідти, що соціалізм в одній країні побудувати можна.

— А що ми казали? — закричали прибічники Сталіна.

— Та коли я ще уважніше перечитав апокаліпсис, — продовжував Федя, — то побачив звідти, що побудувати соціалізм в

одній країні можна, але жити в цій країні тоді буде вже не можна.

Хто був перший!

Садівник, хірург та геолог сперечалися про те, чия професія давніша і представники якої професії з'явилися перші.

— Мій фах існував ще підчас життя людей в раю, — казав садівник, — відомо, що змій запропонував Єві яблуко. Значить, садівництво існувало ще в ті часи.

— Так, але ще до того Бог створив Єву, вирізавши її з Адамового ребра, — заперечував хірург. — Ця операція вимагала знання хірургії. Хірургія з'явилася ще раніше.

— Ну, це що, — сказав геолог, — адже ще значно раніше Бог відділив суходіл від моря. Без консультації досвідченого геолога такої роботи не перевести. Геологія існувала вже тоді.

Присутній при цьому їх спільний приятель весело розсміявся.

— Ні, друзі мої, першим був комуніст. Тому, що з самого початку був хаос. А який порядний хаос можна створити без комуніста?

Вдала назва

Коли помер Максим Горький — цей найбільш шанований советською владою письменник — «увічненням» його пам'яті не було кінця.

Особливо гарячилися жиди.

— Та ви заспокойтесь, — переконували їх інші советські громадяни, — ну, от назвали ж ім'ям Горького ціле місто . . .

— Мало, цього мало! Треба всю нашу епоху назвати ім'ям Максима Горького!

— Гм, — сказав один з присутніх, — це звучало б непогано: «максимально-горька епоха».

В завершенні ми наведемо анекдот, який, не зважаючи на свою нескладність, чи не краще інших передає загальний безнадійний настрій під-советської людини:

В бані

В бані париться два советських громадянина. Раптом один з них заявляє:

— Вася, мені погано . . .

— А кому тепер добре, — байдуже відгукується Вася.

— Вася, мені дуж-же погано!

— А кому тепер не дуже погано, — зітхає Вася.

Громадянин злітає з полиці непритомний. Переляканий Вася кидається за холодною водою і приводить друга до свідомости. Коли той розкриває очі, Вася накидається на нього:

— Чого ж ти не сказав по-людськи, що тобі справді погано?

— А як я повинен був сказати?

— Ти повинен був сказати: «мені мло-сно»!

Вася, друг скептично посміхається:

— А ти б мені відповів: «а кому тепер не млосно?»

. . . Смішне й сумне було життя советського громадянина. В чому ж він вбачав головну причину свого нещастя? Про це ми довідуємось з наступного розділу:

3. КИТАЙСЬКІ МАНДАРИНИ

Серед численних советських анекдотів існував також єдиний (наскільки нам відомо) «анекдот про єврейський анекдот». Розповідали його, приблизно, так:

Китайські мандарини

— І чого це в наших советських анекдотах неодмінно фігурують жиди? — дивувався один «ліберальний советський інтелігент». — Хіба не можна все це розповісти якимось інакше? . . .

— Ну, а як, наприклад, ви б розповідали? — поцікавився співбесідник.

— Ну . . . наприклад, так: ідуть по Пекіну два мандарини, і один каже другому: Р-рабінович! . . .

В цьому «анекдоті про анекдот» дуже дотепно підмічена певна психологічна гіпноза, під якою перебували советські громадяни. Кожен анекдот вони розуміли, переважно, як анекдот жидівський, або, вірніше, антисемітський. Починаючи з найкращими намірами про мандаринів, вони обов'язково з'їжджали на Рабіновичів . . .

Отже, це свідчить, насамперед, про «засилля» жидівського жанру серед советських анекдотів.

«Засилля» це, звичайно, є просто відзеркалення жидівського засилля в советському житті.

Але ми вбачаємо в наведеному анекдоті ще глибший, так би сказати, символічний сенс.

Називаючи за советською «анекдотичною звичкою» мандарина Рабіновичем, бідний советський інтелігент, по суті, не помилився. Бо хіба не мандаринами були Рабіновичі в советській дійсності?

В Советському Союзі звикли казати, що жидівське засилля побудовано на системі «трьох дядьків». Кожна жидівська родина, що проживає в межах своєї «соціалістичної батьківщини», має трьох дядьків: одного в мануфактурній крамниці, другого в Америці і третього в ГПУ. «Мануфактурний дядя» постачає родину, «гепеушний» забезпечує безкарність, «американський» — матеріальний добробут шляхом надсилання. доля-рів.

Так в советській Росії жидівські позиції були остаточно і міцно укріпленні. Советський період — це період повного і незатьмареного процвітання й панування жидівства на території колишньої Росії.

«Жидівський анекдот» виник в царській Росії і, зокрема, на Україні з незапам'ятних часів. Кількість анекдотів, які малюють жида як такого, тобто дотепно, як можна лише в анекдоті, подають його психологію, характер і всі його «запашні» моральні й фізичні якості, незліченна. Ми не можемо, звичайно, наводити їх всі, «в історичному розрізі», і обмежимося тими, що «знаходилися в обігу» за останній час.

А. ЮДЕЇ, ЯК ТАКІ

На думку советського громадянина навіть народження жида починається з шахрайства:

Не спало на думку

В жидівській родині народилося немовля і своїм з'явленням на світ Божий завдало батькам важку задачу.

— Як його записати до метричної книги? — ламали голови тателе і мамеле. — Записати на рік раніше, ніж він народився — він повинен завчасно йти до Червоної армії. Записати пізніше, ніж справді — не зможе вчасно поступити до університету!

— А ви запишіть його так, як він народився в дійсності, — порадила їм, нарешті, християнська сусідка.

Батьки хлопнули себе по лобі:

— Справді! Це нам зовсім не спадало на думку!

Отже, «пустити в світ» свого «ребйонка» так собі, просто, без шахрайства, жидівським батькам «не спадало на думку». Такою ж, висловлюючись делікатно, «винахідливістю» відзначаються і перші кроки юдейського паростка на життєвому коні, тобто в «трудовій» советській школі.

Винахідливість учня

— Канторович, назвіть мені п'ять хижих тварин.

— Один лев і чотири тигри, товаришу вчителю!

Спритність допомагає юному юдею не тільки вчитися, але й перемагати перші життєві ускладнення, які виникають ще в школі:

Поважна причина

— Канторович, ви знову не були на заняттях цілий тиждень.

— Як цілий тиждень, товаришу вчителю?!

— А так! В понеділок вас не було . . .

— Ах, в понеділок мене таки да не було. Ви знаєте, товаришу вчителю, в понеділок був такий вітер, такий вітер — я виходжу з фіртки, а він мене удуває назад, я виходжу — а він удуває . . .

— Ну, добре! Але вас не було також і у вівторок.

— Ах, у вівторок! Це був такий кумедний випадок у вівторок, товаришу вчителю! Я таки вийшов з фіртки, а назустріч мені іде якийсь собі дурний колгоспник. Я праворуч і він праворуч, я ліворуч і він ліворуч! Так ми таки не могли розминутися, аж доки скінчилися лекції!

— А в середу?

— В середу, в середу . . . В середу, товаришу вчителю, у нас була сімейна драма.

— Тобто?

— Тобто мама сказала на папу «звер». Так я злякався і залишився дома, щоб папа мою маму не скушав!

— Ну, а в четвер?

— В четвер . . . Ах, в четвер у нас була така неприємність, товаришу вчителю!

Нам сказали, що когось б'ють на базарі за якісь срібляні ложечки. Так я побіг подивитись, чи то не папа спіймався.

— Але ж ви могли прийти до школи в п'ятницю і в суботу.

— Ну, в суботу! В суботу ж ви знаєте, товаришу вчителю, наше єврейське свято. А мої папа з мамою ще такі трошки з релігійними забобонами. Так я всю суботу їх «перевиховував».

— Проте, ще залишається п'ятниця.

— Ах, так, ще п'ятниця . . . Та хіба не можна пропустити один день на тиждень, товаришу вчителю?

Жартувати з дотепними єврейськими юнаками не рекомендувалося, бо легко можна було пошитися в дурні:

«Скільки перов у гуски!»

З приводу гарної погоди серед учнів трудової советської школи виникла ідея погуляти, замість того, щоб вчитися. Кому ж здійснити цей плян, як не «першому учню», яким, звичайно, є Сьома Блувштейн?

— Товаришу вчителю, — звертається Сьома до вчителя, який увійшов до класу, — сьогодні така погода, таке сонечко, що я прохаю вас, як перший учень, відпустити нас трошки погуляти!

Вчителю хочеться пожартувати.

— Гарзд, Сьома, оскільки ти перший учень, то я згоден виконати твоє прохання. Але ти повинен відповісти мені на одне запитання.

— На одне запитання? Добре, я відповім вам на одне запитання, товаришу вчителю!

— Скільки пер у гуски?

— Скільки перов у гуски? Гм, скільки перов у гуски . . . Тисячу триста двадцять одно!

— А звідкіля ти знаєш?!

— Але це уже друге запитання, товаришу вчителю!

В старі часи по провінційних містах роз'їжджали жиди-фокусники, які запевняли публіку, що їхні фокуси це «не колдунство, не обманство, спритність рук і звичка з дитинства!» Як бачимо, такими ж штукарями залишалися юдеї і в житті. Це у них була, справді, «звичка з дитинства». Проте, «спритність рук» не зменшувалася у них і на дальшому життєвому шляху:

Робітфаківець в кафе

Жид-робітфаківець (студент «робітничого факультету») заходить до кафе. Підходить «червоний офіціант».

— Що бажаєте?

— Скільки коштує склянка кави?

— Карбованець.

— Дайте склянку кави.

Офіціант приносить. Юдей незадоволено розмішує її ложечкою.

— Кава, це ви називаєте кава?!.. Що то за кава . . . по чому ці пиріжки?

— По 50 копійок.

— Ну, так візьміть назад цю каву, а дайте мені замість неї два пиріжки.

Покінчивши з пиріжками, юдей підводиться і прямує до дверей.

— Товаришу, ви забули заплатити! — біжить за ним офіціант.

— Що значить забув заплатити? А за що мені треба платити?

— Як за що? А за пиріжки?

— Але ж за пиріжки я вам віддав каву.

— Так заплатіть за каву!

— За каву? А хіба я її пив?!

Не зраджує жиду його гнучкість і в найбільш критичних обставинах:

Чесний жид

Жид і українець ідуть лісом. Раптом з-за кущів з'являються бандити:

— Руки вгору!

Жид блискавично виймає портмоне:

— Павле Петровичу, я вам, здається, винен 200 карбованців, так ось віддаю їх при свідках!

Анекдотів про єврейську «чесність» дуже багато. З цієї колекції ми наведемо ще один, який цікаво змальовує, між іншим, три різні національні характери. Анекдот цей записаний в советський час, на півдні України, коло Маріюполя, де поруч знаходилися українські, німецькі та жидівські села.

Три характери

На широкому степовому шляху лежить загублений годинник. Першим проїжджає на волах українець. Він бачить годинник.

спиняє волів, але . . . лежали на сіні так приємно, а злазити так довго . . .

— А хай їм грець! Цоб-цобе! — вирішує він і їде далі.

Другим в доброму тарантасі, на ставних конях під'їздить німець-колоніст. Помітивши годинник, він негайно стримує коней, злазить з брички, хитає головою . . .

— Перехожий, без сумніву, незабаром помітить свою пропажу і повернеться, шукаючи її, — вирішує німець. Він здуває з годинника порох, акуратно витирає його носовою хусткою і кладе на видному місці, обабіч дороги.

Але ось, пішки, по дорозі йде жид. Він бачить годинник, підхоплює його, прикладає до вуха:

— Ти йдеш? І я йду! Так ходім разом!

Така жидівська етика. А в тім про етику є спеціальний анекдот.

Що таке етика!

— Абраме Самойловичу, що це таке, власне кажучи, значить «етика»?

— «Етика»? гм, ну, як це вам пояснити, Ілле Абрамовичу . . . ну, от, наприклад, ви торгуєте в крамниці і покупець забув у вас на прилавку гаманець, в якому знаходиться 1 000 карбованців. Так?

— Так.

— Ну, ось тут то і починається етика — чи забрати всі ці гроші собі, чи поділитися з компаніоном!

Поруч з «високою» етикою юдеям притаманна також і висока «мужність»:

Мужній опір

— Ви знаєте, вчора на мене таки напали бандити.

— Ну й що ж ви ? !

— Ха, я їм так біжав, так біжав, що вони мене таки не наздогнали!

Чисельна перевага

— Ви знаєте, коли ми вчора повертались з Абрам Євсєвичем на дачу, так на нас віскочили два бандити!

— Ну й що ж ви? Треба було вчинити опір!

— Хе, опір! Як ми могли вчинити опір, коли їх було двоє, а ми з Абрамом Євсєвичем одні!

Та зустріч з озброєним «гоєм» — це, мабуть, єдина ситуація, в якій юдей, так би сказати, пасує. В інших випадках життя він незмінно виявляє властиву йому самопевність і настирливість, відомі в широких колах під назвою т. зв. «жидівського нахабства».

Анекдотів про жидівське нахабство і зухвалість безліч. Наприклад:

На пошті

Жид пише телеграму.

— Скажіть, будь ласка, товаришу службовець, «Кам'янець-Подільське» — це одне слово?

— Ні, два.

— Так, гм . . . Товариш служачий, а може «Кам'янець-Подільське» все ж таки одне слово?

— Я ж вам сказав, що два.

— Так, так, ви ж сказали, що два . . .

Проходить п'ять хвилин.

— Товариш службовець!

— Ну, чого вам іще треба?

— Так ви кажете, що «Кам'янець-Подільське» — два слова?

Поштовий службовець підводиться на весь зріст.

— «Кам'янець-Подільське» — два слова, «жид пархатий» — також два слова, «чорт вас забирай» — три слова, а «ідіть до чортової матері» — чотири!

Чи треба додавати, що нетерплячий поштовик, очевидно, в найближчі ж дні виступав, як герой гучного «показового процесу про антисемітизм»?

А ось вам запашна сумішка нахабства з неписьменністю:

Княжна Мері

— І чого це росіяни так носяться з оцим своїм Пушкіним, — дивується жид, — і вулиця Пушкінська, і пам'ятник Пушкіну, і дім літератури Пушкіна! Що він написав якусь буржуазну «Княжну Мері», так . . .

— Дозвольте, «Княжну Мері» написав Лермонтов!

— Ну, то тим більше!

Неписьменні і по суті неспроможні засвоїти глибину якоїсь 'органічної' культури, жиди до цього часу, не зважаючи на всі свої зусилля, не можуть опанувати російську мову. Невміння говорити правильно цією мовою — болоче місце кожного юдея. Советський анекдот досить нецеремонно торкається цього місця:

Безнадійна розмова

В советській установі співробітник юдей прибігає до співробітника росіянина.

— Іване Івановичу, вам зовут!

— Не «вам», а «вас», — поправляє Іван Іванович.

— Кого, міне? — дивується жид.

— Не «міне», а «меня»!

— Так я ж і кажу — вам зовут!

Або:

«Забивство»

Підчас «НЕП'у» зустрічаються два жиди-спекулянти.

— Абрам Мойсеєвич, чого ви такий блідий? Ви лежали?

— Ні, я сидів.

— Ви сиділи? ! За що?

— За забивство.

— Як?! Ви забили людину? !

— Ні, я забил заплатити прибутковий податок.

Дуже популярний в советській Росії короткий, але яскравий анекдот, який так само свідчить про оригінальне розуміння юдеями нашої мови. Називається цей анекдот «Мадам Розенблюм».

Мадам Розенблюм

— Сьома, тобі подобається Мадам Розенблюм?

— М-м . . . місцями.

Взагалі у взаєминах з жінками «жидівсько-російська» мова може призвести до непорозумінь, особливо, якщо один з кохаючих — не жид. В 1920-21 році в ССР вирувала особлива жорстока лихоманка, так звана «еспанка», що давала надзвичайно високу температуру. На цьому тлі розігралася така сімейна драма:

Фатальне непорозуміння

— Мотя, я чув, що ти одружився з чудовою російською дівчиною! Як поживає твоя дружина?

— Вона вже не моя дружина.

— Як?! Але чому ж?

— До цього часу я таки да цього не розумію. Я поїхав у відпустку на Кавказ, захворів і надіслав їй, як належиться, телеграму: «третю ніч лежу з еспанкою, горю як у вогні». А дружина таки пішла до «ЗАГС'у» і взяла розлуку.

У зв'язку з взаєминами поміж чоловіками й жінками і взагалі з «моральною проблемою» треба торкнутись питання, яке мало розробляють сучасні дослідники «юдейської проблеми». Йдеться про ту неймовірну моральну розбещеність, яка одного часу досягала в советській Росії таких «геркулесових стовпів», що навіть пере-

творювалася уже на щось глибоко комічне. І треба віддати належне, жидівки щодо цього безперечно мають «пальму першости», порівнюючи з їх довгоносими співплемінниками. Ось вам декілька анекдотів на цю тему:

Невеличке місто

«Відповідальний партієць» приїхав у своє рідне містечко, щоб одружитись там з провінційною, «морально незіпсованою» юдейською дівчиною. До партійця з'явився «спец» по шлюбних справах Мотя Рабінович.

— Наречену? Вже є! Це — Розочка Блох. Не дівчина, а діамант!

Розочка відповідальному жиду подобалась, але на своє здивовання він незабаром дізнався, що у Розочки були вже «романи» і з тим, і з другим, і, взагалі, з дуже й дуже багатьма.

У гніві праведному зустрів він Мотю Рабіновича:

— Що за «дівчину» ви мені запропонували? ! Спасибі вам за таку «дівчину»! Вона плуталася тут з цілим містом!

Але Мотя Рабінович залишився спокійним:

— З цілим містом? Пхе! Тоже мені велике місто! Якихнебудь три тисячі мешканців!

Такі масштаби незіпсованих провінційних юдейських дівчат. Юдейські жінки, природно, не поступаються дівчатам:

Безпорадне становище

— Ах, Сара Абрамовна! Мій чоловік так мені зраджує, що я нарешті не знаю, хто батько моїх дітей!

Також два рази

Советське жидівське подружжя розбалакалося на інтимні теми.

— Слухай, Гріша, — сказала дружина, — ось ми з тобою записані в «ЗАГС'і». Ми ж не якісь застарілі шляхтичі або ігумени. Ми — советські люди, люди соціалістичного майбутнього. Скажи мені по правді — зраджував ти мені колись?

— Ти таки маєш рацію, Соня, — погодився чоловік, — і я тобі зізнаюсь: так, я зрадив тобі два рази. Один раз — пам'ятаєш — коли їздив на курорт, а другий раз з цією молодого машиністкою, що працювала у мене торік. А ти, Соня?

— Ну, так я тобі також зізнаюсь, Гріша, — сказала молода дружина. — Я тобі зрадила також два рази. Один раз — пам'ятаєш? — приїжджала московська футбольна команда «Динамо». Так я тобі зрадила з футбольною командою. А другий раз з оркестром балалаєчників.

Не дуже високої думки советський громадянин і про фізичні риси юдейської жінки — її паразитичну повноту, дещо вульгарну «розкіш» її форм. На жаль, більшість анекдотів цієї катего-

рії, не зважаючи на їх дотепність, не можна навести в друку. Подаємо лише один з них:

Ввели в оману

— Софія Давидовна, Боже мій, ви шкутільгаєте?

— Так, я пошкодила собі ліве коліно. Я намагалась застрелитися.

— Але навіщо ж ви стріляли собі в коліно ? !

— А мені сказали, що «треба стріляти під ліві груди». Так я туди й вистрелила.

Нарешті, про юдейську філософію. Не дарма марксистську «діялектику» вважають витвором юдейського духу. Так воно є й по формі, бо створив її жид Карл Маркс, так воно є й по суті, бо «діялектика», тобто здібність вивертати «шиворот на виворот» всяку об'єктивну правду, — природжена властивість юдея. Це ми бачимо хоча б з такого анекдоту:

Брехливий співбесідник

«Агенти по постачанню» двох конкуруючих советських підприємств (явище нерідке в ССРСР) їдуть залізницею. Агент жид хоче випитати у українця, куди той їде.

— В Мінськ, — простодушно каже українець.

Жид незадоволений.

— Ви мені кажете «в Мінськ», щоб я подумав, що ви їдете в Пінськ. Але ви ж таки справді їдете в Мінськ! Так навіщо ж ви брешете ? !

За виключенням «діялектики», у жида, власне, нема особливої «мудрости». Славнозвісна «мудрість» юдейських дідів — це закручені афоризми «у східному дусі», які дуже часто прикривають пусте місце. Досить смішно підмічено це в такому анекдоті:

Мудрий дід

Навколо мудрого ребе сидять учні.

— Життя — це фонтан, — зітхає ребе.

Учні побожно мовчать.

— А чому, власне, фонтан? — насмілюється, нарешті, запитати один з учнів.

— Ну, — не фонтан; — зітхає ребе.

Так малює життя юдея, його психологію і філософію советський анекдот. В наступному розділі ми покажемо юдея «в дії», а саме — в політичній дії.

Б. В РОСІЙСЬКІЙ КОЛОНІЇ (Юдеї в дії)

Цей розділ можна було б назвати «Під жидівським сідлом». Але ми назвемо його «В російській колонії». Чому — читач побачить з наступного анекдоту, з якого ми прямо й почнемо:

В російській колонії

В Москві, колись «Белокаменной», а тепер «Красной», маленьке жиденя почуло незнайомий звук — дзвін в декількох зацілілих церквах.

— Що це, папа? — занепокоїлося жиденя.

— Це нічого, це дзвонять в російській колонії, — заспокоїв дитину батько.

На вулицях колишньої російської столиці з'явилися нові «коренні москвачі», яких змальовує такий анекдот:

«Порадочна» Дмитрівка

До Москви прибуває черговий жид з провінції і зустрічає жида-москвича. Між ними відбувається така розмова:

— Ви москвач?

— Москвач.

— Коренняк?

— Коренняк.

— Скажіть, це Велика Дмитрівка чи Мала?

— Це? Пор-радочная.

Залопивши таку поважну й «істову» раніше Москву, юдеї, зрозуміло, негайно створили тут «столпотвореніє вавилонське». Кажуть, що в советській Москві легше було потрапити під авто, ніж в Берліні або Лондоні, а щодо гармидеру, то такого гвалту ви і в Нью-Йорку не почували б!

Все це дуже швидко створило неймовірне безладдя й утруднення у вуличному русі, з приводу чого існує такий анекдот:

Проект регуляції вуличного руху

В советській Москві, підчас закінчення роботи в установах, коло входу до метро і на зупинках трамваю зчинялася постійна давка. З огляду на це московський Горсовет (Городской Совет) оголосив конкурс

на проєкт регуляції вуличного руху, але жоден з проєктів не задовольнив комісію. Всі вони були надто складні й дорогі. Нарешті один молодий і невідомий інженер запропонував таке: на всіх місцях скопичення публіки поставити по міліціонеру з гучномовцем. Через рівні проміжки часу міліціонер повинен вигукувати:

— Рабінович ! . . Каганович ! . . Янкелевич ! . . Канторович ! . . Абрамович ! . .
і т. д.

Всі наявні на цьому місці Рабіновичі, Кагановичі, Янкелевичі і т. д. будуть в цей момент інстинктивно зупинитися, а решта публіки проходитиме вперед. Інженер підкреслював, що його проєкт дуже практичний і не потребує жодних особливих витрат.

З автором не можна не погодитись. Ми не знаємо долі молодого інженера, але проєкт його відмічено всіма ознаками геніяльності.

Якщо вуличний натовп в Москві складався переважно з Канторовичей, Янкелевичей і Абрамовичей, то «світські сальони» столиць сяяли не менш гучними іменами. Звичайний склад столичного советського товариства був такий:

Нова аристократія

Геда з Комбеда (Комітет Бедняков),

Дві Хайки з Чрезвычайки (ЧеКа),

Дві Рози з Совнархоза (Совет Народного Хозяйства),

Іцек з міліції,
Шльома з Парткома (Партійний Комітет),
Сара — жінка комісара.

Але жида заповнили в советській Росії, звичайно, не лише вулиці й сальони. Вони розглядають також і всю культуру народів ССРСР, як свою власність, особливо ж культуру російську. Її вони ретельно «освоюють» і «присвоюють»:

Жидівські клясики

Одного разу в жидівській секції спілки советських письменників заговорили про те, що, мовляв, серед юдейських письменників нема клясиків.

— Як? — здивувався один з членів секції. — А Пушкінзон? А Гогельман? А Лермонтович?

Перетворюючи російську культуру на жидівську, юдеї самі будь-що намагаються перетворитись на росіян. Стара юдейська мрія може, нарешті, здійснитися: в ССРСР для зміни жидівських імен та прізвищ на російські нема перешкод. Які лише тільки Гершки, Абрами, Давиди й Сари не змінювали своїх імен і при тому обов'язково на найзвучніші сполучення: Олександр Орлов, Віктор Солнцев, Леонід Дальський... Про цікаві випадки, що трапляються при цьому, ми дізнаємось з такого анекдоту:

Розумна панночка

До «ЗАГС'у» з'явилася група молодих юдеїв, що бажали змінити свої імена на

російські, але в такий спосіб, щоб ці останні по можливості нагадували старі.

— Ваше ім'я? — звернулась «загсівська» панночка до першого.

— Мошко.

— Ну, ви будете Михайло. А ваше?

— Давид.

— Значить, Дмитро. Наступний?

— Борух.

— Будете Борис. А вас як звать? — звернулась вона до останнього.

— Мене звать Сруль.

— Сруль . . . Сруль . . . — панночка замислилася на хвилинку, — ну, що ж, вам пасуватиме ім'я Акакій.

Проте, змінивши імена і ставши коло влади, юдей аж ні трохи не змінився. Коли Сруль захопив державний руль, він залишився таким самим, як і був, з тією лише різницею, що всі його психологічні якості ми почали відчувати вже безпосередньо на своїй шкірі.

От вам юдей коло влади у всій своїй красі:

Справедливість по-юдейськи

Завідувачка советським дитячим садком, жидівка, ділить яблука поміж вихованцями.

— Ось вам, Петя і Катя, по цілому яблуку, — каже вона двом християнським дітям, передаючи їм плоди, — а Абрамчику ви дасте від своїх хоча б по половинці!

Добрий анекдот! Тут все: і советська «рівність», і демагогія, за допомогою якої її осягають . . .

Маркс не договорив

«Старорежимна» дама, що потрапила в злидні, розмовляє з відгодованою жидівкою, прикрашеною браслетами й діамантами.

— От я ніяк не зрозумію, Софіє Абрамовно, — каже дама, — я працюю день і ніч, а харчуюсь дуже злиденно. В той же час ви лежите собі на канапі і завжди ситі . . . Між тим, ваш чоловік на зборах казав нам, що Карл Маркс заповідав: «Хто не працює, той не їсть».

— А це Карл Маркс не договорив, — відповіла Софія Абрамовна, жуючи шоколяду, — Карл Маркс хотів сказати: «Хто не працює, той не їсть, а кушає».

Добравшись до влади, жиди виявили таку гордовитість, якій може позаздрити вельможа катерининських часів:

Не розгубився

В залізничному вагоні зустрілися два жиди: відгодований советський дипломат і захудалий жидок, який лише пробивався до «громадського пирога».

— Куди ви їдете? — запитав жидок.

— В Баден-Баден, — згорда відповів дипломат.

Але жидок не розгубився.

— А я в Гомель-Гомель, — з не меншим апломбом повідомив він співбесідника.

Про «ударництво» та «стахановство» ми вже казали. Ці найвірніші засоби вижимання соків з советського трудящого всіляко пропагували жиди, при чому не рідко самі давали зразки «соціялістичної праці»:

Понадударник

— Пхе! Теж мені ударна робота! — презирливо кривить губи юдей. — От я так справді ударник соціалізму: працюю по 25 годин на добу!

— Ну, це ви вже трохи перебільшуєте, товаришу, — обережно заперечують співбесідники, — адже в добі лише 24 години.

— Ну так що ж, я просто прокидаюсь за годину до сходу сонця! — аж ні трішки не збентежений, відповідає понадударник.

Саме так — як грандіозну шахрайську комбінацію — розумів юдей навіть «колектив» та «партію». Навіть по відношенню до цих установ, дорогих його серцю, він зберігав свої методи підступу, шахрайства і безсоромної брехні:

Жидівське самогубство

Жида виключили з партії. Друзі, що поспішили до нього, знайшли його у вбиральні. Він висів на своїх підтяжках. На їх здивовання самовбивця був ще живий.

— Я завісився! Не можу жити, коли партія мені не довіряє, — заявив нещасний.

— Але дозволь, — скрикнули друзі, підійшовши ближче. — Чому ж ти повісився під пахвами? Треба ж за шию!

— Спробував — задихаюсь, — пояснив самовбивця.

Великий колектив

Юдей приніс сечу на платну аналізу до поліклініки. Лікарів здивували розміри пляшки, але аналізу вони зробили.

— У вас не виявлено нічого ненормального, — повідомили вони наступного ранку. Юдей кинувся до телефону:

— Це ти, Сьомо? Передай Гриші, Соні, мамі, Абрам Мойсеєвичу і всім нашим сусідам, що всі ми абсолютно здорові! В аналізі нема нічого ненормального!

Обурені лікарі звернули увагу пацієнта на те, що аналізи треба подавати окремо.

— Що значить окремо? Чому окремо? Зараз ми всі один великий колектив! — заявив жид.

Дуже характерною рисою юдейства в ССРСР було те, що під виглядом «інтересів світової революції», роботи на користь «соціалістичної батьківщини», тощо, великі й малі жиди завжди обробляли свої приватні, суцього особисті «ділшки». Як відомо, експедиція російського мандрівника Папаніна зазнала катастрофи, і учасники її потрапили на плавучу крижину. У зв'язку з цим всі телеграми, що стосувалися Папаніна, дозволено було надсилати безкоштовно. А тому Рабінович протелеграфував Розенблюму:

Рятуй Папаніна!

«Мойше, рятуй негайно Папаніна! Якщо не врятуєш Папаніна, пришли мені два кошика яєць. Мотя».

Навіть в таких радянських установах, які були жахом для всього населення — в радянському трибуналі і НКВД, юдей не губив своєї спритності й винахідливості:

Передсмертні побажання

Українця, росіянина і жида військовий трибунал СРСР засудив до розстрілу. Проте, засудженим обіцяли виконати їхні останні побажання.

— Поховайте мене в Москві, біля кремлівської стіни, — попросив росіянин.

Йому пообіцяли виконати його прохання.

— Мене поховайте коло Шевченка, — сказав українець, — «щоб лани широкополі, і Дніпро, і кручі було видно, було чути, як реве ревучий» . . .

І на це трибунал дав свою згоду.

— А мене, будь ласка, поховайте поруч зі Сталіним, — заявив жид.

— Ви що, з глузду з'їхали? Адже ж Сталін ще живий? — здивувались трибунальці.

— В чому справа! Я можу почекати, — заспокоїв їх жид.

При такому стані справ, вільно та безпечно в «країні соціалізму» міг себе почувати, власне кажучи, лише жид або особа, що користується

жидівськими симпатіями. На це натякає такий фантастичний анекдот:

Посланці неба

Щоб якнебудь вплинути на советський народ і примусити його отямитися, на «небесній нараді» вирішено було послати в ССРСР апостола Луку. Через короткий час від нього в раю одержали телеграму:

«Сиджу в ЧеКа. Апостол Лука».

Виручати Луку вирушив Ілля. Однак і його спіткала сумна доля. Незабаром і від нього одержали телеграму:

«Сиджу і я. Пророк Ілля».

Що робити? Рятувати становище визвався Мойсей. І справді, телеграма, яку від нього одержали, була бадьорою і заспокоюючою:

«Жив і здоров. Нарком Іванов».

Само собою зрозуміло, що у відповідь на все змальоване вище, в ССРСР піднялася нечувана хвиля антисемітизму. Найкраще свідчить про це, звичайно, самий факт існування жидівського анекдоту. Та не мало ходило по ССРСР і спеціальних анекдотів про антисемітизм. Ось деякі з них:

Небезпечні слова

- Що ви тут робите, Іване Івановичу?
- Під'євреїваю трамвай.
- Як ? !
- Під'євреїваю. Не можу ж я сказати «піджидаю», це антисемітизм, небезпечне слово!

Анекдот цей «з бородою», один з найстаріших анекдотів про антисемітизм, і ми наводимо його тут, так би сказати, як історичну реліквію.

Та не завжди щастило затаїти «ганебний антисемітизм». Як шило в мішку, він виправ звідусіль, іноді дуже смішно й несподівано.

Розвинений хлопчик

Якось Каганович возив делегацію чужоземних журналістів по «квітучим колгоспам», де, зрозуміло, все було заздальгідь «підработано». Увійшовши до хати одного «заможного» колгоспника, Каганович аж зіщулив очі від задоволення: всі стіни було завішано портретами вождів. Чужоземці мали змогу на власні очі пересвідчитись а любові населення до проводирів партії.

— Хто це? — спитав Каганович маленького хлопчика, що стояв поруч, показуючи йому на один з портретів.

— Кагановиц . . .

— Правильно, молодець! А це?

— Швердлов . . .

— Молодець! І Свердлова знає! А це?

— Штеклов.

— Вірно! Надзвичайно розвинений хлопчик . . . Ну, а як би ти назвав їх усіх разом?

Каганович бажав, щоб дитина відповіла щонебудь на зразок «наші улюблені проводирі» або «керівники партії».

— Разом ? . . Жиди пархатії, — відповів розвинений хлопчик.

Іноді «не витримують» і дорослі. Наприклад:

Гарячий характер

Кондуктор в автобусі оголошує зупинки:

— Царська площа!

— Площа Третього Інтернаціоналу, колишня Царська, — поправляє його жид.

— Хрещатик!

— Вулиця Воровського, колишній Хрещатик, — знову поправляє жид.

— Миколаївська вулиця!

— Вулиця Карла Маркса, колишня Миколаївська, — продовжує жид своє.

— Вам сходити, товаришу єврей, колишня жидівська морда! — не витримує кондуктор.

Думав, що починається

У вагоні поміж жидом і росіянином виникає суперечка, яка переходить у бійку. Раптом з верхньої полиці зстрибує українець, що спав там, і починає лупцювати жид. Всіх трьох забирають до комендатури.

— Ну, добре, вони поміж собою сперечалися, а ви чого вв'язались в бійку? — питає українця вартовий.

— А я думав, що вже «починається», — пояснив українець.

В заключення нашого розділу про китайських мандаринів, що мандаринствують в ССРСР, пода-

ємо анекдот, який може правити за висновок і підсумок:

Там добре . . .

Юдей і українець повертаються з одного з советських курортів.

— Ну, як, допомогло вам? — питає жид.

— Яке! Це вам не Баден-Баден, — махає рукою українець.

— Да, там добре, де нас нема, — зауважує юдей.

— От-от, — радісно підхоплює українець, — там добре, де вас нема!

4. ЛЮБОВ ДО ПАРТІЇ

Після жидів і жидівства найважливішим чинником в советському житті, безперечно, була партія. У всіх офіційних советських документах слово партія супроводилося другим словом — «уряд». «Уряд і партія» — така була офіційна формула, за якою, неначе б то, регулювалося все советське життя. Але розуміти це треба більше символічно. Бо урядувала фактично саме партія, а ні в якому разі не уряд, який був не більш, ніж її філіялом — дещо подібне до дуже поважного і репрезентативного голови родини, який приймає гостей і тримається дуже авторитетно, але по суті знаходиться «під черевиком» у своєї лютої дружини.

Саме про такі взаємини розповідає анекдот, який ми розглядаємо, як вступний до цього розділу.

Як жінку

Один з позапартійних громадян завжди запевняв, що любить комуністичну партію, як власну жінку.

— Тобто, як саме? — поцікавився одного разу його приятель.

— Я ж тобі кажу, як власну жінку, — пояснив громадянин, — по можливості уникаю зустрічей, дуже боюся, а найбільше прагну зміни становища.

Таке ставлення до партії в цілому і такі почуття до неї без сумніву базувалися в першу чергу, на думці советських громадян про окремих членів партії. На підставі свого життєвого досвіду вони склали про «партійних товаришів» уявлення такого характеру:

Все в порядку

Оперуючи «відповідального партійця», хірург і асистент з жахом помітили, що забули вкласти йому назад в зашитий череп мозок.

Помітивши збентеження поміж лікарів, захвилювався і хворий.

— В чому справа, товариші? — занепокоєно запитав він хірургів.

— Та ось, товаришу, забули мозок вкласти, — тремтячим голосом відповіли лікарі.

— Подивіться в піджаку — партійний квиток на місці? — швидко спитав партієць.

— На місці, — відповіли оператори, вийнявши звітди «червону книжечку».

— Ну, тоді все в порядку! — зітхнув з полегшенням хворий, — а мозок — це дурниця, це мене не турбує!

Така думка «позапартійного громадянина СРСР» про розумові здібності партії. А от що він думає про її моральні якості:

В перший раз

Під тиском життєвих обставин один не-партійний громадянин вирішив вступити до лав ВКП(б).

— В «бандах» раніше не брали участі? — суворо запитав його один з членів приймальної комісії.

— Н-ні, слово чести, — несміливо відповів громадянин, — це я в перший раз!

«Вступив» у партію

Громадянин з запізненням повертається з роботи. У нього гості. Він цілує дружину і вітає присутніх. Дружина повела носом:

— Любий, піди витри ноги. Ти, здається, десь . . . вступив у партію!

Але все ж таки комуністична партія — головна опора советської влади. Це визнає і безпартійний громадянин ССРСР, що можна бачити з такого анекдоту:

Опора влади

До правління колгоспу з'являються різні тварини, вимагаючи підвищення раціону.

— Я даю Червоній армії і населенню сир, сметану й молоко, — каже корова, — до того ж останнього часу мене ще запрягають підчас посівної кампанії. Мені належить добавка!

Прохання корови задовольняється.

— Я виконую всі сільсько-господарські роботи і також служу для Червоної армії, — заявляє кінь. — Прошу добавки!

Бажання коня задовольняють також.

Аж ось з'являється осел.

— А вам чого треба? — дивується правління колгоспу, — адже ви працювати не хочете, запряжеш вас, то ви тільки брикаєте . . .

— Як? — обурився осел, — та я ж керую всіма установами країни! Я — член партії!

Довелося й віслюку видати пайок і при тому найбільший.

Не дивно, що після всього зазначеного, у советського громадянина виникає таке бажання:

Законне бажання

На «політбесіде» (політичні заняття) відповідає першим партієць.

— Хто ваш батько? — запитує керівник семінару.

— Сталін!

— Ваша мати?

— Партія ВКП(б)!

— В чому полягають ваші бажання?

— Вмерти за них в бою проти світового фашизму!

Після того питають позапартійного.

— Ваш батько?

— Сталін!

— Ваша мати?

— Партія.

— Чого б ви бажали найбільше?

Позапартійний вагається.

— Власне кажучи, я нічого не мав би проти, щоби залишитися сиротою . . .

Такі почуття незапартійного громадянина цілком зрозумілі, якщо взяти до уваги його власну роль «в країні соціалізму».

Партія і я

— Партія і я — одне! — гордо заявляє жид, член ВКП(б).

— А я і партія — десять! — відповідає позапартійний громадянин.

— Чому? — дивується жид.

— Партія одиниця, а я нуль, — пояснює той.

Не менш ясна уява у «позапартійної маси» і про склад «улюбленої» партії:

Скільки жидів у ВКП(б)?

Чужоземець питає у громадянина ССРСР:

— Скажіть, скільки, власне, жидів в російській комуністичній партії?

— Відсотків сімдесят.

— А решта майже всі росіяни?

— Ні, майже всі жидівки.

Якщо анекдот цей не зовсім правдивий з математичної точки зору, то цілком вірний по суті, бо коли юдеїв у комуністичній партії і менше, ніж сто відсотків, то керують вони нею, безперечно, «на всі сто».

Не дарма по ССРСР ходить анекдот про те, що попередню назву партії «РКП» (російська комуністична партія) замінили на «ВКП» тому, що більшість членів партії літери «Р» не вимовляють . . .

Не треба гадати, що наведені анекдоти є витвір якихось спеціально озлоблених інтеліген-

тів. Ставлення до партії в Союзьському Союзі було майже однакове серед всіх верств населення. Ось вам, наприклад, розмова «свідомого» червоноармійця із селянкою:

На маневрах

На маневрах Червоної армії червоноармієць-комсомолец п'є молоко і разом з тим «перевиховує» селянку.

— Ну, як, тітко, живеш?

— Поки жива, слава їгоу . . .

— Бога нема, тітко!

— Так, так — нема значить . . . а чорта теж нема?

— І чорта нема.

— А хто ж тоді вас приніс на наші гологи?

Але найдотепніший, найрозумніший і найглибший анекдот про партію такий:

Три якості

— Хіба ви не погоджуєтесь зі мною, що у членів ВКП(б) є три якості: розум, чесність і відданість партії? — питає партієць поважного професора.

— Безперечно, але на жаль всі три якості ніколи не суміщаються в окремому партійці.

— Тобто, як це?

— Тобто в окремому партійці з цих трьох якостей завжди є в наявності лише дві: коли він відданий партії і чесний, то нерозумний, коли розумний і відданий партії, то нечесний, а коли чесний і розумний, то не відданий партії.

5. СВІЖІ П'ЯВКИ

[«Вожді мірового пролетаріята»]

Прикрашати портретами «вождей мірового пролетаріята» геть усе — починаючи від установ і кінчаючи вітринами бакалійних магазинів — було напівофіційною (а іноді і цілком офіційною) інструкцією советської влади. На ґрунті цього з одним аптекарем трапився прикрий випадок. Прикрасивши, згідно розпорядження влади, вітрину аптеки портретами «вождей», він забув зняти з вікна напис «свіжі п'явки». Під таким наголовком і красувалися мордатий Сталін, відгодований Каганович і кругловидий, рожовощокий Молотов. Аптекаря, звичайно, «ізолювали», але нам настільки сподобалась ця випадкова характеристика «любимих вождей», що ми назвали в такий спосіб наш відповідний розділ.

Справді — кого, як не «свіжих п'явок», які тільки но насмокталися людської крові, нагадують ситі обличчя «вождей пролетаріяту»?

Про справжнє відношення до проводирських портретів, а разом з тим і до самих оригіналів, дотепно говорить такий аенкдот:

Вожді

До сільської крамниці заходить покупець, що хоче купити віжки для коней.

— Дайте мені вожді, — говорить він продавцю. Продавець-жидок негайно розкладає перед ним портрети вождів.

— Та ні, це ті, що вішать, а мені тих, що править, — пояснює покупець прикащику.

Як відомо, «заповідником», де за товстими, грубими, гостроверхими мурами і за потрійною охороною ховалися «улюблені проводирі» від «люблячих» народних мас, є московський Кремль. З цього приводу трапилася така розмова між двома советськими громадянами:

Перед стінами Кремля

— Чому це наших проводирів тримають за такими високими мурами?

— А щоб всяка сволота не перелізла.

— Звідси чи звідти?

Офіційно советська преса запевняє, що бачити «улюбленого вождя» — найпалкіше бажання кожного громадянина ССРСР. Треба сказати, що бажання це важко здійснити, бо, як зазначено вище, «вожді» чомусь уникають зустрічей із широкими масами. Та що таке бажання справді існує, свідчить наступний анекдот:

Гаряче бажання

— Скажіть, будь ласка, чи бажали б ви побачити когось з наших вождів або, принаймні, з їх родичів?

— Страшенно.

— А кого ж саме вам хотілось би бачити найбільше?

— Вдову Кагановича, коли вона йде за труною Сталіна.

Взагалі, при бажанні проводирі ССРСР могли б, без сумніву, зробити багато приємного населенню своєї країни:

«Дьошево і сердіто»

Молотов та Сталін обговорюють питання — що б приємне зробити населенню ССРСР на свято 1. травня, але так, аби було багато задоволення і коштувало дешево.

— Між нами кажучи, — говорить нарешті Молотов, знижуючи голос, — такий спосіб є, та тільки нам з вами він не пасує . . .

— А саме? — цікавиться Сталін.

— Знаєте, якщо б ми взяли з вами два патрони та пустили собі дві кулі в голову . . . і дешево було б, а радости, то я вже собі уявляю . . .

Такі почуття володіють трудящими щодо «улюблених вождей світового пролетаріату». Вимушені вішати на стінах своїх мешкань «тих, кого треба вішати», советські громадяни створили свою власну, неофіційну «портретну галерію» вождів в формі відповідних анекдотів.

Нижче наводимо деякі з цих портретів:

Ленін

Ленін вмер, але . . .

Прочувши про смерть Леніна, селяни надіслали до Москви «ходока» — понюхати чим пахне в повітрі і дізнатись, чи не буде тепер якихось полегшень.

Довго вештався селянин по жалобних мітингах. Оратори-жиди всюди напірали на те ж саме:

— Ленін вмер та ідеї його залишились!
Селянин повернувся додому зажурений.

— Погані справи, братця... — сказав він землякам, — Ленін то вмер, та юдеї залишились . . .

Барахло Карла Маркса

Ленін помер, але погана слава випередила його і на тому світі. До раю його не пускають. Становище погане — ні туди, ні сюди.

Перед воротами раю до нього підходить веселий росіянин — ярославець.

— Что, Ілліч, что приключилось?

— Та от, Карл Маркс якось прослизнув туди, — показуючи на браму, каже Ленін, — а мене не пускають.

— Ну, не гарюй, ми ето устроєм. Полезай-ка ко мне в мешок.

Нема чого робити, Ілліч поліз.

Коло воріт ярославця пропустили без заперечень, але поцікавились, що в нього в торбині.

— А ето Карл Маркс, значить, своєю барахлішка забил прихватить. Так я уж ему доставлю.

Анекдотів, присвячених Леніну спеціально, не так багато. Пояснюється це тим, що большевицький «пророк» встиг померти до періоду «розквіту советської влади» . . .

Про другого «бога» першого періоду революції — Троцького, анекдотів також мало, та за те деякі з них дуже кольористі.

Троцький

Троцький у вагоні

Троцький їде залізницею інкогніто. Вагон для некурців, але його спутник палить.

— Товаришу, це вагон для некурців, — каже Троцький. Спутник курить.

— Товаришу, я вам кажу, що тут курити не можна! — хвилюється Троцький.

«Товариш» продовжує курити.

Обурений Троцький вихоплює свій мандат і тиче незнайомцеві. Той читає і . . . холодно-кровно ховає мандат до своєї кишені, продовжуючи палити далі.

Оскаженілий Троцький біжить і викликає кондуктора. Не відкриваючи свого імені, він розповідає про випадок.

— А от ми зараз побачимо, що це за птиця, — каже кондуктор і заходить до купе. Але за хвилину він вистрибує, як ошпарений.

— Знаєте що, — каже він, відводячи Троцького набік, — плюньте ви на цю справу. З такою наволочтю не варто заводитись. Ви знаєте хто це? Це ж Троцький. Він показав мені свій мандат.

Надзвичайно гнучкий характер Троцького і мінливість його політичних переконань відзеркалені в анекдоті, який приписують Радеку:

Троцький

— Он лев, хотя і не лев, а скорее прав, хотя і не прав.

Зрештою, як ми знаємо, «великий Лев» зійшов зі сцени. Хитрий «васточний чилавек» Сталін перехитрив навіть жида. Довелось колишньому «володареві душ» тікати з чемоданом за кордон. З цього приводу існує такий анекдот:

Розсіяний Льова

В своїх промовах Троцький неодноразово повторював улюблену фразу про те, що «коли ми і підемо, то грюкнемо дверима». Коли він з невеличким чемоданчиком кидав останню гостинницю ССРСР, його наздогнав хазяїн готелю.

— В чому справа, я забув щонебудь? — спитав Троцький.

— Так, Льова, ти забув грюкнути дверима! — сказав хазяїн гостинниці.

Риков

Риков, колишній голова ради народних комісарів ССРСР, залишив по собі одну найсильнішу пам'ятку — сорокоградусну російсько-советську горілку, яку так і називають в ССРСР «Риковка». Взагалі «вождь» цей, хоч був і не такий геніальний, як інші, але випити, як кажуть, «не дурак». Про його безпросвітне пияцтво ходять легенди. Ось один анекдот на цю тему:

Як так!

— Риков приїхав?

— Так, приїхав. В п'ять без четверті.

— Як так без четверті? Потяг прийшов рівно в п'ять.

— А четверть він по дорозі випив.

Борець за світову революцію справді пив не стопками, не склянками, навіть не пляшками, а «четвертями» (п'ять пляшок).

Зовсім в іншому роді був народний комісар освіти Луначарський. Цей «вождь», подібно до советського письменника графа Олексія Толстого — колишній «барін», сибарит, свідомий запроданець. Довгий час на його утриманні перебувала жидівка Розенель, досить підстаркувата і не дуже гарна, але «шикарна». Про це розповідають такий анекдот:

Луначарський

Котик і мавпа

Луначарський везе Розенель на курорт і зустрічає товариша дитинства, що їде в супроводі скромно одягненої, але молоденької і дуже гарненької дівчинки.

— Що ж ти свою даму так погано одягаєш? — жартує Луначарський. — Чом вона у тебе у мавп'ячому хутрі? Ось дивись, моя в котику.

— Знаєш, — відповідає приятель, — краще котик у мавпі, ніж мавпа у котику.

Знов таки, зовсім протилежного характеру оповідання ходили про «рицаря без остраху і закиду», про замашного кавалериста, усатого маршала Будафонного.

Неписьменність цього вахмістра старої царської армії досягла, за словами досвідчених людей, справді геркулесових стовпів, при чому він абсолютно не розумівся не лише на питаннях культури взагалі, але й на злободенних явищах советської культури. Один час в советській Росії

був надзвичайно популярний письменник Бабель, який написав сенсаційний твір — книжку про «першу кінну армію», створену Будьонним. Цього приводу розповідали:

Будьонний

«Бабель»

Делегація письменників, відвідавши Будьонного, поцікавилась, чи подобається йому Бабель?

— Бабель? А це дивлячись яка бабел! — молодецьки підкручуючи вусі відповів маршал.

Дем'ян Бедний

Найбільш шанований і найбільш бездарний советський поет. Про нього непогано сказав Маяковський, якого запитали, чи добрі вірші у Бедного:

— Добрі, але зовсім не вірші.

Про початок поетичної кар'єри Бедного розповідають таке:

Краще б навпаки

— Я вклав у свої вірші багато вогню! — твердив молодий Дем'ян Бедний, обстоюючи їх надрукування.

— Краще б ви зробили навпаки, — сумно зауважив редактор.

У період свого розквіту, коли він вже був «заслужений орденосець», Дем'ян Бедний значно підвищив свої вимоги:

Справедлива вимога

Після того, як Петроград було переіменовано на Ленінград, Дем'ян Бедний з'явився до наркома просвіти Луначарського.

